

Examenul de bacalaureat național 2013
Proba E. c)
Istorie

Varianta 2

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I.TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szövegeket!

A. „A magyar válság idején [1956-ban] [...] a Szovjetunió legaktívabb szövetségese Románia (*România*) volt. A szovjet invázió után Gheorghiu-Dej ellátogatott Budapestre, s hivatalos nyilatkozatában kifejtette, hogy a szovjet beavatkozás «szükséges volt és helyénvaló». A román kormány a szovjet propaganda visszhangjává vált, amikor a [magyar] «ellenforradalmat» a «reakcionista fasiszták» műveként ítélte el, amelyet a «nyugati imperialisták» provokáltak ki. Román földön a szovjet hadseregnek újabb támaszpontokat biztosítottak, kiszélesítették az utakat, a vasúti forgalmat megszakították, előnybe részesítve a katonai szállítmányokat. Az 1956. október és november hónapjaiban Románia (*România*) által tanúsított szerepvállalás elégedettséggel töltötte el a szovjeteket, amely az ország előnyére vált, amikor Hruscsov két évvel később eldöntötte, hogy kivonja a szovjet csapatokat. [...] Románia (*România*) stratégiai fekvése, valamint az a tény, hogy a Varsói Szerződés országai határolják, lehetővé tették, hogy a szovjet csapatok kivonására tett javaslat ne nyugtalanítsa a Szovjetuniót a biztonság szempontjából, a magyar forradalom idején tanúsított tettei következtében minden félelem Romániával (*România*) kapcsolatban, mint megbízható szövetséges, szertefoszlott. Ugyanazon okból, a forradalmat követően a Magyarország területén elővigyázatosságból hagyott nagyszámú szovjet csapatok lehetővé tették Hruscsov számára, hogy némiképp kompenzálja a térségben lévő szovjet csapatok számának csökkentését. [...] Azért, hogy kompenzálja a szovjet visszavonulást és csökkentse a szovjetek félelmét, hogy ez befolyással lehet a rendszer támogatására Romániában (*România*), [Gheorghe Gheorghiu-] Dej engedélyezte, hogy sürgős biztonsági intézkedéseket vezessenek be az országba, amelyek a Pártot fenntartják.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *România története*)

B. „1968. augusztus 21-én a Vörös Hadsereg és a Varsói Szerződés csapatai előzönlötték Csehszlovákiát és elfoglalták Prágát anélkül, hogy bármiféle katonai ellenállásba ütköztek volna, a lakosság betartván a párt által adott utasításokat. [...] Bár, a hadművelet sikeres, politikai és lelki síkon nagyon gyorsan hatalmas sikertelenséggel jár. A szovjetek úgy gondolták, hogy Prágában ismét felhasználhatják az 1956-ban Budapesten sikeresen alkalmazott forgatókönyvet, és arra készítetik majd a párt újsztálinistáit, hogy a «nagytestvérhez» forduljanak segítségért a «szocialista törvényesség» visszaállításához. [...] 1968 nyarának eseményei több szempontból is készületlenül érték a szovjet vezetőket és szövetségeseiket, a kelet-európai népi demokráciák konzervatív és újsztálinista vezetőit. Bár, a szocialista blokk egységét sikerült újra helyreállítani [...] a tankok beavatkozásával, a meggyengülés aggasztó jelei mutatkoztak. [...] Románia (*România*) nem vett részt a «prágai tavasz» kezdeményezőinek «féken tartásában» és elítélte szövetségeseinek cselekedeteit.” (S. Berstein, P. Milza, *Európa története*)

A szövegek alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg az **A** forrásban említett román politikai vezetőt! **2 pont**
2. Nevezzétek meg azt a századot, melyre az **B** szöveg vonatkozik! **2 pont**
3. Nevezzétek meg egy-egy történelmi térséget az **A** és a **B** forrás alapján, ahol olyan események zajlottak, amelyek később katonai beavatkozásokhoz vezettek! **6 pont**
4. Írjátok le a vizsgalapra annak a szövegnek a betűjelét, amely igazolja, hogy Románia (*România*) a nemzetközi kapcsolatokban a Varsói Szerződés államaihoz képest más álláspontra helyezkedik! **3 pont**
5. Írjátok le a vizsgalapra az **A** szövegből két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van! **7 pont**
6. Mutassatok be két politikai gyakorlatot, amelyet a nemzeti-kommunizmus idején használtak Romániában (*România*)! **6 pont**
7. Említsétek meg a romániai kommunistaellenes disszidencia egy jellemzőjét! **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget!

„A török terjeszkedés [...] növelte a Duna (*Dunărea*) térségében az oszmán nyomást, és közvetlen veszélyforrást jelentett Havasalföld (*Țara Românească*) függetlenségére. A várható katonai összecsapás miatt Vlad [*Țepeș*] úgy döntött, kezébe veszi a kezdeményezést.

A törökellenes harc megkezdését egy széleskörű politikai tevékenység előzte meg, mely arra volt hivatott, hogy az uralkodói tekintély megszilárdítását biztosítsa a nagybojárság politikai és katonai erejének korlátozásával, egy erős hadsereg létrehozásával és a helyi kereskedők támogatásával. [...] Az uralkodó és a nagybojárok közötti konfliktus [...] erőszakos formákat öltött, az uralkodó megsemmisítette ellenfeleinek nagy részét. [...]

1459-ben Vlad megtagadta az adó fizetését, és 1461-1462 telén megtámadta és megsemmisítette a Duna (*Dunărea*) két oldalán, Zimniceától a folyam torkolatáig állomásozó török helyőrségeket. A törökök válasza egy hadjárat megszervezése volt, amelyet személyesen II. Mohamed szultán vezetett, [...] és, amely Konstantinápoly elfoglalását követő időszak legerősebb hadserege volt. Vlad a román uralkodók hagyományos taktikáját alkalmazta: visszavonulás, az ellenség útvonalába eső területek felégetése, pusztítása és rajtaütésszerű lerohanások. Így, 1462. június 16-ának éjjelén, Vlad egy éjszakai támadást indított a szultán tábora ellen [...]. A uralkodó által elhagyott főváros – Târgoviște városának – elfoglalása, nem hozta meg a szultán által várt politikai és katonai döntést, így júniusban megkezdődött a török csapatok visszavonulása, amely a román erők támadásai következtében zűrzavarossá, fejtelenné vált.

Vlad *Țepeș* győzelme nem lehetett végérvényű, mivel a román katonai erőfeszítések mellé nem társultak a keresztény államok szövetkezett hadai.”
(A. Oțetea, *A román nép története*)

A szöveg alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg, a szöveg alapján, a román állam fővárosát! **2 pont**
2. Pontosítsatok, a szöveg alapján, egy információt a román térségbe szervezett török hadjárat okaira vonatkozóan! **2 pont**
3. Nevezzétek meg a szövegben említett középkori román államot és annak uralkodóját! **6 pont**
4. Említsetek meg, a szöveg alapján, két információt arra vonatkozóan, hogy milyen belpolitikai intézkedéseket vezetett be az uralkodó tekintélye megszilárdítása érdekében! **6 pont**
5. Fogalmazzatok meg a szöveg alapján egy szempontot, amely az 1462-ben elindított török hadjárat következményeire vonatkozik, alátámasztva a szövegből vett két információval! **10 pont**
6. Érveljetez, egy releváns történelmi esemény segítségével, azon kijelentés mellett, mely szerint egy román politikai vezető által kezdeményezett diplomácia tevékenység beilleszkedik a XIV – XVI. század nemzetközi kapcsolataiba! (Pontot ér az érvelés meggyőző ereje, a megfelelő történelmi esemény bemutatása, valamint az ok-okozati viszonyok feltárása és a következtetések levonása.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjatok egy hozzávetőlegesen két oldalas esszét a modern román állam megalakulásáról és fejlődéséről a XIX. században, figyelembe véve a következőket:

- két XIX. századi történelmi esemény megemléztetését, amelyek hozzájárultak a román állam megalakulásához;
- egy belpolitikai esemény bemutatását, mely révén megszilárdult a modern román állam a XIX. század második felében;
- egy ok pontosítását, amely miatt Románia (*România*) beavatkozott a „keleti kérdésbe” a XIX. század második felében;
- két esemény megnevezését, amelyekkel Románia (*România*) részt vett a „keleti kérdésbe” a XIX. század második felében;
- egy nézőpont megfogalmazását, Románia (*România*) a „keleti kérdésben” való részvételének következményeiről a modern román állam fejlődésére vonatkozóan XIX. század második felében és ennek alátámasztását egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, a bemutatás megszerkesztettsége, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a megfogalmazott szempontok történelmi érvekkel való alátámasztása (az érvelés meggyőző ereje, amit a megfelelő történelmi esemény bemutatása, az ok-okozati viszonyok feltárása és a következtetések levonása biztosít), a történelmi események kronológiai/logikai sorrendjének betartása, a meghatározott terjedelmi követelményeknek való megfelelés.